

som en Forholdsregel man maatte ty til »i *Betragtning af Omstændighederne*«, som man kaldte det. I det attende Aarhundrede var der endog et Eksempel paa, at en Kvinde sendtes i Fængsel, fordi hun havde været ulydig mod sin Ægtefælle.

Der er hos os en Lov fra 1741, som forbyder den gifte Kvinde at gaa i Kirke eller bivaare religiøse Møder, uden først at have indhentet Ægtefællens Tilladelse dertil. Dette minder om Japan, hvor Philosophen *Kaibara* — der tilhører Konfucius's Skole — siger, at Hustruen ikke behøver at sinke sin travle Tid med de lange Bedetider i Templet: »Naar hun kun opfylder sine Pligter i Hjemmet og ligeoverfor Ægtefællen paa tilfredsstillende Maade, behøver hun ikke at befatte sig med de lange Bønner og kan dog fortrøste sig til de himmelske Magters Beskyttelse.«

Kun med Hensyn til Mandens Ret til at bestemme *Husordenen* betragtedes Hustruen som »ufri«; i alle andre Henseender var hun personlig *myndig*, hvilket betød, at hun kunde disponere over sit personlige Arbejde. Men hendes Ægtefælle var hendes *Formynder*. Paa samme Maade maatte ogsaa den ugifte Kvinde have en *Formynder*. (Denne gamle Skik forsvandt ikke før en Lov vedtoges for omtrent halvhundrede Aar siden, som gjorde Myndighedsalderen for Kvinden den samme som for Manden).

Vi er altsaa i vor Oversigt komne forbi *Hustugtens* Tid, der laa forud for Chr. d. V's Lov, og vi har set, hvor udmærket dens Stedfortræder, *Privatmagten*, opretholdt Ægtemandens ubestrideligt øverste Magt i Hjemmet. Der kom dog ogsaa den Tid, da Juristerne begyndte at betvivle, hvorvidt Ægtemandens *Privatmagt* var lovlig. I alfald begyndte man at spørge, om man ikke tillod den at strække sig videre end retfærdigt var?

For nu at give Erstatning for hele Tendenten til at inddrage *Privatmagten*, var der en Tilbøjelighed til at fremhæve *Dens* Magt, der dirigerede *Husordenen* i saa høj Grad, at selve Hustruen ligesaa vel som de andre Medlemmer af *Husstanden* blev stillet under denne.

Husbondens Ret til haandgribelig Overholdelse af *Hustugten* forsvandt altsaa i 1683, da Chr. d. V's Lov indførtes og *Privatmagten* fulgte. Atter daler Ægtemandens Magt endnu et Trin ned, da denne *Privatmagt* erstattes af *Husordenen*, som bestandigt bliver liggende i hans Haand.

Vi har en Rapport om nogle Bestemmelser for at gøre *Husordenen* virkningsfuld. Saaledes hedder det: »Om nu Hustruen er doven og ikke gider staa ud af Sengen om Morgen, hvor meget hun end opfordres dertil, saa kan Ægtemanden nu ikke længer faa hende op ved Magt. Men ifølge hans

Ret til at bestemme *Husordenen* kan han fastsætte, at Morgenmaaltidet skal holdes til den eller den Tid. Naar denne er udløben, kan han stille alle Fødevarerne ind i Spisekammeret, laase Døren samt putte Nøglen i Lommen. Konen, som kommer for sent, maa undvære sit Morgenmaaltid og maa haabe paa Frokosten, til hvilken hun maa møde punktlig. Ægtemanden har nu ikke længer Ret til at forbyde sin Hustru at gaa ud om Aftenen, men saa har han den Ret tilbage, at slaa Slaaen for Porten, saa at Konen maa forblive udenfor, om hun ikke kommer hjem, til den Tid, han fastsætter for Portens Lukning.

I Løbet af de sidste ti Aar har den politiske Udvikling i Danmark naaet en saadan Højde, at Anskuelserne om Ægtemandens Autoritet ikke er undgaaet en stor Ændring. Nutidens Juristers almindelige Mening er, at Hustruen ikke kan staa under *Husordenen*, men bør ansees at staa *over* den. Vi seer, hvorledes den samme Lov læses forskelligt til forskellige Tider, og vi undres over, at den ikke behøvede at ændres for at der kunde vedtages: »Lighed for Loven mellem Mand og Kvinde i de kommunale Valg.«

Efter at vi har taget denne Oversigt over Hustruens Stilling i hendes eget og hendes Husbonds Hjem, vil vi omtale hendes økonomiske Forhold der.

Chr. d. V's Lov siger, at gift Kvinde ingen Ret har til at raade over den Ejendom hun medbringer i Fællesboet. Dette betyder, at hun med Hensyn til sin Formue ikke paa noget Vilkaar kan raade over den, saaledes at hun i Virkeligheden er stillet i samme Niveau som et fem Aars gammelt Barn.

Naar en Kvinde indgaar Ægteskab, vil hun og hendes Mand faa Formuefællesskab. Dette lyder jo ganske udmærket, og Hustruen — som ikke ret har opfattet Betydningen heraf — føler sig mere eller mindre som en Ejendomsbesidder, der deler alt med sin Mand, naar hun ret tænker over sin økonomiske Stilling.

Imidlertid er dette en stor Fejltagelse, thi det er kun Ægtemanden, som raader over denne Fællesformue og altid vil gøre det, og hun maa nøjes med at være Ejer af *Navn*; thi om hun saa havde bragt Hovedmængden af Formuen, kan hun ikke raade over en Øre deraf uden hendes Ægtefælles Samtykke.

Vi kan ikke lade være at tænke: »Hvorfor skal man dog gaa alle disse Omveje?« Er det ikke langt simplere, langt ærligere at sige: »Ægtemanden er eneste Ejer af Formuen, og Hustruen maa bede ham om, hvad hun behøver!« Saa vidste man dog, hvad man havde at rette sig efter, naar der blev Tale om Ægteskab.«

Det vilde ganske vist være mere ærligt at sige dette under Mandens Livstid. Men hvis Manden dør, saa vil hun faa Besiddelsesretten som en Virkelighed, istedetfor som hidtid blot som en Fiktion, om hun gaar Lovens lige Vej og ikke ved en Kontrakt har ladet sig lokke til nogen Fraskrivelse. Hvis hun kan faa en Skilsmisse, saa bliver Besiddelsesretten ogsaa en Virkelighed.

I Danmark kan vi ligesaa vel som i andre Lande tage vor Tilflugt til en Ægteskabskontrakt, som sikrer enhver af Kontrahenterne Besiddelsesret over deres egen Formue og ikke den fjerneste Ret over Ægtefællens. For en 15 Aar siden vilde det have stempet Brudgommen som en højst upaalidelig Person, om man havde forelagt ham et saadant Dokument til Underskrift paa Bryllupsdagen. Han skulde med god Grund have taget det som en personlig Fornærmelse.

Tiltrøds for nogle Brudgommes Indvendinger, er Ægteskabskontrakter nu blevne moderne. Thi Fædrene, der havde den fuldeste Ret til at raade over deres egne Hustruers Formue, holder ikke i Almindelighed af, at se deres Svigersønner indtage samme Stilling paa deres Datters Bekostning. De sætter nu Datterens Medgift i en eller anden Bank og lægger Nøglen dertil i sikkert Forvar i hendes egen Haand. Saaledes handler selv de mest konservative Fædre, naar det er deres egne Døtre, der skal giftes. Vi ser dem pludseligt at ændre deres konservative Troesbekendelse.

Ved den nye Lov af 1899 for Formuesforholdet mellem Ægtefæller, er Ægtehustruens »Myndighed« bleven gjort lige med Ægtemandens. Dette lyder som en storartet Gave til Hustruen. Men den oprindelige Betydning af Ordet »Myndighed« er først bleven beklippet. Man siger: »Jo vist har Hustruerne *Myndighed* — — men de har slet ingen *Raadighed*.

Derimod ser vi, at Hustruernes Forpligtelser er blevne i høj Grad skærpede ved den nye Lov fra 1899 om Ægtefolks formueretlige Stilling. For kunde Hustruen, som *ikke har Myndighed*, tage hvadsomhelst paa Mandens Regning, saa længe han ikke havde nedlagt sit Forbud derimod hos de Handlende, og Manden blev nødt til at betale det. Nu, da hun *har faaet Myndighed* maa hun selv staa inde for Betalingen, og der kan blive gjort Exekution i hendes *Særeje*. Uheldigvis har hun som Regel intet saadant, thi selv om Formuen er kommen fra Hustruens Forældre, har Hustruen ingen *Raadighed* over den, saa hun kan komme i en ret pinlig Stilling, om hun har en hensynsløs Ægtefælle. Vi synes derfor med god Grund, at saalænge vi ikke har *Raadighed*, vil vi helst slippe for *Myndigheden*, og vi synes, at Mændene har